

ONZE REF. PSY/GGZ/025/2023
DATUM
CONTACT jo.holsbeek@health.fgov.be
stijn.beirens@opgroeien.be

Ter attentie van

- **De GGKJ-netwerken**
- **De intersectorale crisisnetwerken**
- **De crisismeldpunten**

Betreft: Het verknopen en versterken van de crisiscapaciteit in Vlaanderen en Brussel bij vroegtijdige crisisinterventies

Geachte,

Steeds meer kinderen en jongeren worden aangemeld bij het crisismeldpunt. Dikwijls gaat het om (beginnende) lichte tot matige (psychische) problemen die, wegens het uitblijven van een gepast antwoord op korte termijn, uitmonden in een crisissituatie. De druk op de crisisopvang is in alle sectoren groter geworden.

Er dient bijgevolg in voldoende aanbod voorzien te worden om jongeren in crisis op te vangen: er is nood aan meer capaciteit en meer specifieke deskundigheid (binnen laagdrempelige en toegankelijke basisvoorzieningen voor jongeren) zowel in de jeugdhulp als in de geestelijke gezondheidszorg. De federale en Vlaamse overheden slaan de handen in elkaar om ook meer specifieke crisisdeskundigheid te kunnen binnenbrengen bij laagdrempelige ondersteuningsvormen.

Immers, wanneer hulpverleners geconfronteerd worden met een (nakende) crisissituatie is het noodzakelijk dat ze beschikken over voldoende expertise om die situatie zelf op te vangen, of dat ze vlot kunnen terugvallen op de expertise van andere hulpverleners om met de crisis om te gaan. Cruciaal in dat proces is dat hulpverleners en jongeren aanvankelijk samen aan de slag kunnen gaan in de vindplaats waar de eerste signalen van een crisis zichtbaar worden, zonder eerst de jongere door te verwijzen naar een andere meer gespecialiseerde hulpverleningscontext - wat het

risico op vertrouwensbreuken en discontinue zorgtrajecten doet toenemen. Bij voorkeur worden jongeren in eerste instantie niet doorverwezen naar het gespecialiseerde crisisaanbod, maar wordt de nodige expertise om de crisissituatie op te vangen samengebracht waar de jongere zich bevindt. Op die manier kan de crisisexpertise meer toegankelijk en meer laagdrempelig worden ingezet. Op basis van dergelijke aanpak kan nog steeds worden doorverwezen naar gespecialiseerde crisisopvang, wanneer de hulpverlening in de vindplaats geen adequate oplossingen kan bieden voor de (escalerende) crisis.

Het samenbrengen van expertise en het ontwikkelen van partnerschappen die het beschikbaar hulpverleningsaanbod verder diversifiëren, zal het mogelijk maken sneller en meer op maat in te spelen op de noden van jongeren.

Op vlak van samenwerking tussen crisiszorg en vindplaatsen voor jongeren blijven er vandaag nog kansen onbenut. De federale en Vlaamse ministers van Volksgezondheid, Frank Vandenbroucke en Hilde Crevits, hebben dan ook beslist om op jaarbasis 1,13 miljoen euro extra te investeren in maatregelen om crisissituaties bij kinderen, jongeren en hun context voor te zijn en, wanneer ze zich toch voordoen, meer geïntegreerde en laagdrempelige zorg en ondersteuning te bieden, d.m.v.:

- hogere personeelsomkadering
- intensieve intersectorale samenwerking tussen de programma's crisis (van de GGKJ-netwerken en de jeugdhulp) en vindplaatsen voor kinderen en jongeren

Bijkomende investering en opdracht

De bijkomende middelen worden complementair aan het reeds bestaande lokale aanbod geïnvesteerd. Er worden proeftuinen gecreëerd waar een intensieve intersectorale samenwerking wordt uitgebouwd tussen laagdrempelige (vind)plaatsen voor kinderen, jongeren en hun context, een crisisbegeleidingsdienst van de jeugdhulp en het mobiel crisisteam van een GGKJ-netwerk. In de vindplaatsen kunnen de samenwerkende hulpverleners snel en adequaat interveniëren bij kinderen en jongeren waarbij de eerste signalen van een crisis zichtbaar worden.

Met die aanpak willen we kinderen, jongeren en hun context beter ondersteunen, meer zorgcontinuïteit realiseren en trachten de toeleiding naar een gespecialiseerd crisistraject via het crisismeldpunt af te wenden. Bovendien stimuleren we met deze continue en intensieve samenwerking tussen beide crisishulpverleners ook een diepgaandere uitwisseling van kennis en methodieken tussen de crisisteams GGKJ en jeugdhulp die een verrijking van de reguliere crisiswerking oplevert.

De versterking wordt ingevuld door medewerkers die de nodige ervaring hebben in het werken met crisissituaties en die deeltijds verbonden blijven aan de crisiswerking GGKJ, resp. de crisiswerking jeugdhulp. De medewerkers werken in tandem samen met elkaar en met de professionals in de laagdrempelige vindplaats(en). Ze doen samen met de context van de jongere aan crisispreventie en crisisbegeleiding en zoeken samen met de vindplaatsen naar mogelijkheden om partnerschappen aan te gaan om expertise in crisispreventie en -begeleiding duurzaam te verbinden met of te verwerven binnen hun eigen werking. Die connectie wordt gerealiseerd door via de provinciale crisisnetwerken en het zorgprogramma crisis van de GGKJ-netwerken deze opdracht toe te kennen aan respectievelijk crisisbegeleidingsteams en mobiele GGKJ-crisisteams die begeleiders rekruteren die in elke provincie en in Brussel:

- a) werkzaam zijn in een crisisbegeleidingsteam binnen de jeugdhulp en hun functie deeltijds uitoefenen in een fysieke, laagdrempelige vindplaats; én
- b) werkzaam zijn binnen het mobiel crisisteam van het GGKJ-netwerk en hun functie deeltijds uitoefenen in dezelfde fysieke vindplaats (als a).
- c) en de verworven expertise vanuit de gedeelde trajecten met de tandem doorgeven naar de beide teams, waarin ze als het ware 'kruiselings' participeren (intervisie, ...). Voor die kruisbestuiving mag 10% van de totale werktijd gebruikt worden.

De gezamenlijke investering van de federale en de Vlaamse overheid is gegarandeerd vanaf december 2023 tot en met 31 december 2025 en maakt het mogelijk om in elke Vlaamse provincie en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telkens 2 VTE in te zetten, a rato van 88.901,26 euro per VTE per jaar inclusief werkingsmiddelen. Het budget kan verdeeld worden over 2 of meer medewerkers, met dien verstande dat men erover waakt dat het individueel arbeidsvolume voldoende groot is om zowel verbonden te blijven met het oorspronkelijke team, als actief te zijn in de duobaan en het stukje 'kruisbestuiving' te realiseren.

Het GGKJ-netwerk beheert alle middelen inclusief een upgrade van de psychiater tijd (via een addendum aan het B4-contract voor de financiering van het GGKJ-netwerk). De 1 VTE die toegevoegd wordt door een jeugdhulpvoorziening die crisisbegeleiding aanbiedt, zal hiervoor werkgeverschap binnen het netwerk GGKJ opnemen. Dit impliceert ook dat ze partner worden binnen het GGKJ-netwerk.

Proces

Om de concrete implementatie van de nieuwe investeringen te verduidelijken verwachten we dat binnen elke provincie en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest door een samenwerking tussen het GGKJ-netwerk, de netwerkstuurgroepen crisis en de crisismeldpunten één projectplan wordt opgemaakt dat aan volgende voorwaarden voldoet:

- Het plan bestaat uit één PDF-document van max. 5 pagina's, via mail overgemaakt aan stijn.beirens@opgroeien.be en jo.holsbeek@health.fgov.be ten laatste op 29 februari 2024. De afzender maakt bijgevolg één document over. We houden geen rekening met documenten langer dan 5 pagina's.
- Bijlagen worden niet aanvaard. Schema's, afbeeldingen, tabellen, ... kan u in het Word document invoegen. We houden geen rekening met afzonderlijk overgemaakte schema's, afbeeldingen, tabellen, documenten, ...
- Het PDF-document is digitaal ondertekend door een gemachtigd vertegenwoordiger van het GGKJ-netwerk, de netwerkstuurgroep crisis en het crisismeldpunt.
- Het plan geeft concreet weer hoe de bijkomende middelen zullen worden aangewend in 2023, 2024 en 2025, met daarbij tenminste:
 - De beoogde doelgroep.
 - De concrete afspraken die werden gemaakt tussen relevante partners binnen het GGKJ-werkingsgebied en crisisnetwerk over hoe er in tandem zal gewerkt worden, op welke manier bijgeschakeld kan worden naar crisispreventie en begeleiding bij jongeren en hoe partnerschappen rond de vindplaats uitgebouwd zullen worden, op welke manier expertise rond crisis opgedaan vanuit de tandem werkwijze ontsloten kan worden naar het eigen team en de reguliere werking binnen jeugdhulp en geestelijke gezondheid.
 - De concrete afspraken die werden gemaakt om methodes, technieken en praktijken van participatie van jongeren te maximaliseren.
 - De vindplaatsen met naam en locatie waarin de bijkomende VTE actief zullen zijn en welke taken zij zullen uitvoeren, en de motivatie van de keuze voor deze vindplaats, vanuit cijfers waarover de crisismeldpunten beschikken of vanuit een gedeelde visie dat door het inzetten op deze vindplaats door vroeginterventie crisissituaties kunnen vermeden worden
- Het voorstel vermeldt voornaam, naam, mailadres en gsm-nummer van één of meerdere personen die we vlot kunnen contacteren voor bijkomende informatie.

We zijn ervan overtuigd dat deze bijkomende financiële middelen een volgende stap zijn en een uitgelezen kans bieden om de diverse hulpverleningscomponenten van het crisisaanbod verder te integreren, om bestaande zorgvormen te versterken maar evenzeer om in te zetten op nieuwe en innovatieve initiatieven ten voordele van het mentaal welzijn van onze kinderen en jongeren.

De medewerkers van de federale en de Vlaamse administraties staan steeds voor u ter beschikking om ondersteuning te bieden in de verdere ontwikkeling van uw project. Indien u specifieke vragen heeft over deze communicatie kan u steeds contact opnemen met de in de hoofding vermelde contactpersonen.

We danken alvast alle betrokken actoren voor hun gedrevenheid en hun niet aflatende inspanningen om hulp en ondersteuning te bieden waar en wanneer kinderen en jongeren worstelen met mentale problemen. Vol belangstelling kijken we uit naar uw voorstellen om het hulpverleningsaanbod verder te optimaliseren.

Met vriendelijke groeten,

Sabine Stordeur,
Directrice-generaal
DG Gezondheidszorg
FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

Karine Moykens,
Secretaris-generaal
Departement Zorg

Bruno Vanobbergen
Administrateur-generaal
Agentschap Opgroeien

James Van Casteren
Administrateur-generaal
Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap